

Казки про родину

На дурнях світ стоїть

На дурнях світ стоїть

Був батько, і мав двох дітей: доньку і сина - Марисю й Івана. Зібрався той Івась йти в поле косити. Насипала ему мати обід, він сів і каже до сестри: - Йди-но мені води принеси, заким я пообідаю. Взяла вона збанок і йде по воду. Стрічає по дорозі хлопця, та й каже він до неї: - Добрий день, Марусю. Знаєш що, я йду до війська на три роки. А як я вернуся з війська, я на тобі оженюся. І ти будеш мати хлопця, і він умре. А то він таке придумав, пожартувати хотів. А Марися учепилася ему за шию, давай плакати. Плаче й плаче, що буде мати сина, і той умре. А брат в хатині чекає — нема води... І каже: - Мамо, йдіть за нею, бо вона десь пропала. Стара виходить на село, дивиться — та плаче. Питається, що ся стало. Та й та розказала. Як мама то вчула, то й собі вчепилася того хлопця з другого боку і плаче. Вже обидві плачуть. Каже син вже татові: - Тату, йдіть подивіться, може, утопилася... Виходить тато на село, дивиться, стоїть той парубок, а ті обі вчепилися его з обох сторін та й плачуть. Приходить до них старий і питається: - Чого ви плачете? Розказали вони ему ту байку, що той парубок видумав. Старий вчув, і собі учепився за шию та й плаче. Іван чекає в хаті — нема нікого. Виходить на село, дивиться, стоять усі троє і плачуть. Спитався він їх, чого плачуть. Марися розказала тото все. І як учув він то, то сказав: - Відрікаюся я від усього. Іду в світ, може, здиблю ще трьох таких дурних, як ви. Пішов до хати, взяв буханець хліба в торбу, палицю в руки, перехрестився, і пішов у світ шукати таких трьох дурних — доти буде ходити, поки не знайде. Далеко він зайшов. Приходить до одного села, дивиться, у дворі купа людей стоїть і хочять вола витягти на хату. Він прийшов і дивиться на то. А той господар сніпками хату накрив, і хата поросла житом. То вони хотіли вола витягти на тогу хату, щоби він то жито з'їв. А він каже до них: - Люди, що ви робите? Я вам пораджу. Ви витягнете вола, він проломить дах, впаде і заб'ється. Візьміть краще серпа, вижніть то жито і дайте до хліва волів їсти. Господар так і зробив. І взяли того Івана до хати, дали ему їсти й пити, ще й пару грейцарів на дорогу за хорошу пораду. Іван зібрався і дальше пішов дурних шукати. Іде він через ліс. Баче, хатина стоїть, але без вікон. А навколо тої хатини бігає баба з решетом, і хоче злапати в решето сонце і занести до хати. Він приходить до неї і каже: - Бабуню, що ви робите? А вона відповідає: - Йой, синочку, не маю сонця в хаті, хочу сонечко злапати, і до хати занести. Іван каже до неї: - Я вам пораджу. Ви сонця не злапаєте, а я вам поможу, і занесу вам сонце до хати. - Ну то як ти мені таке зробиш, то я тобі дам торбу грошей, - відповіла баба. Запитався Іван баби, чи далеко село, та й побіг до него. Прибіг в село, зайшов до жось господаря, та й позичив у него пилку, долото, сокиру. Взяв усе того, та й вернувся до баби. Вирівав їй вікно, вже й сонце є у хатинці. І сказав Іван бабі, щоб купила скло, привела скляра, і він їй вставить вікно. Баба втішилася, що вже має сонце у хатинці, красно ему подякувала і дала повну торбу грошей. Він пішов у село, віддав інструменти, далі рушив у дорогу, третього дурного шукати. Йшов він, йшов, і прийшов на ніч до одного господаря переночувати. Ті господарі радо прийняли его, тішаться ему, називають "зятьом", пригощають ковбасами та шинками. Та й питається він їх, де ж їхня дівчина. А вони дітей не мали, ті старі, а мали великий маєток, багачі були. То вони собі купили маленьку льошку, поросю, і мали її за дочку. Вони її ніде не пускали, тримали за пічкою, просто у запічку. То коли Іван спитався за їхню дочку, вони покликали то поросю: - Маринцю, вилазь сюди. А з того поросяти зробилася вже велика льоха, та й вона вилізла з-за пічки, та й "Хрю-хрю, хрю-хрю". Іван на них дивиться, та й бачить, що то є дурні. А він був розумним, та й подумав собі, що в них великий маєток, та й каже до них так: - Ви хочете, щоб я у вас був за зятя, а у вас тут нема ні церкви, ні ксьондза — де ж ми тут поженимося? Я поїду до свого села, оженюся там, вернуся сюди і буду вам за зятя. А ті старі кажуть: - Добре! Бери витягай віз, запрягай его і їдь. Іван бере тую свинку на віз, хоче її мотузком прив'язати, бо їхати далеко, то щоб з воза не злетіла. А стара як то увиділа, побігла до хати, з скрині витягла гарний пояс і полотно дороге, щоб свинку накрити. Дала то все Іванові, він свинку прив'язав, накрив

полотном і поїхав додому. Приїхав додому, посватав собі гарну дівку, оженився з нею. А ту свинку зарізали, наробили з неї ковбас, шинок, мали чим людей гостити. Відгуляли вони весілля, та й збираються додому. Та й в дорозі каже до тої дівчини: - Пам'ятай, як там прийдеш, зараз уклонися татові і мамі в ноги і кажи: "Тату, у вас стільки літ була, ніц не виділа, а він мене лиш на поріг до церкви завів, і я зробилася така, як є". Приїхали вони туди, вона зробила, як він їй казав. Батьки їм натішитися не могли. І вони zostалися там господарювати. І так Іван через дурних прийшов до господарства, багачем став.

Записано Осипом Роздольським у с.Берлин (сучасної Львівської обл.), від Кіндрата Сторожука, в 1894 році. Стиль запису збережено.